

Arkivsaknr:	2019/1082
Arkivkode:	033
Saksbehandler:	Helge D. Akerhaugen

Saksgang

Formannskapet
Kommunestyret

Møtedato

27.02.2020
03.04.2020

Felles forliksråd for Meløy og Gildeskål kommuner

Rådmannens forslag til vedtak:

1. Det opprettes ett felles forliksråd for kommunene Meløy og Gildeskål som trer i kraft fra 1.1.2021.
2. Det nye forliksrådet får navnet Ytre-Salten forliksråd.
3. Det fremmes særskilt sak om valg av forliksrådsmedlemmer med varamedlemmer. Det utarbeides et felles forslag til forliksrådsmedlemmer med varamedlemmer etter følgende prinsipper:

To medlemmer og to varamedlemmer fra Meløy kommune, en av hvert kjønn for ordinære medlemmer og varamedlemmer.

Ett medlem og ett varamedlem fra Gildeskål kommune.

Kommunene veksler på å ha ledervervet.

Den kommune som innehar ledervervet har ekstra varamedlem.

Vedlegg

- 1 Valg av forliksrådsmedlemmer og skjønnsmedlemmer 2017

Bakgrunn for saken:

Forliksrådet er en "meklingsinstitusjon med begrenset domsmyndighet", jf. domstoloven § 1.

Forliksrådenes oppgaver og myndighet er angitt i tvisteloven kapittel 6. Selve organiseringen av forliksrådene herunder oppnevning av forliksrådets medlemmer er regulert i domstoloven § 27 og § 28.

I hver kommune skal det være et forliksråd, jf. domstoloven § 27, første ledd.

Forliksrådet skal ha tre medlemmer og like mange varamedlemmer. Forliksrådets medlemmer og varamedlemmer velges av kommunestyret selv. Valget foregår innen 15. oktober året etter hvert kommunestyrevalg og gjelder for fire år fra 1. januar det påfølgende år, jf. domstoloven § 57.

Departementet fremhever at forliksrådene i vår rettergangsordning har en viktig og krevende oppgave. For at de skal kunne løse oppgaven, er det nødvendig at det som forliksrådsmedlemmer bare velges personer som i ethvert henseende er skikket for vervet. Departementet understreker at valg til forliksråd ikke er valg av politisk råd eller utvalg, og at en ved valget tar hensyn til personlige forutsetninger og egenskaper hos den som blir valgt.

Fylkesmannen har en tilsynsfunksjon ved valget av forliksrådsmedlemmer med varamedlemmer, og foretar oppnevning av medlemmene og varamedlemmene. Valget av forliksrådsmedlemmer innberettes derfor til fylkesmannen. Dersom fylkesmannen finner valget lovlig, utferdiger han oppnevningen for de valgte etter den rekkefølge som er fastsatt ved valget. Fylkesmannen foretar formell oppnevning av de enkelte medlemmer og varamedlemmer.

Forliksrådene skal holde møte en gang i måneden og oftere dersom saksmengden krever det. Forliksrådet kan unnlate å holde møte i juli. Forliksrådet kan også unnlate å holde møte en måned dersom det til møtet ikke foreligger saker til behandling.

Forliksrådene betjenes av et sekretariat. Sekretariatsfunksjonene er tillagt politiet. I lensmannsdistrikt er lensmannen sekretariat for forliksrådet. I politistasjonsdistrikter med sivile rettspleieoppgaver er politistasjonene sekretariat, jf. domstoloven § 27, 6 ledd.

Kommuner som har samme sekretariat for forliksrådet og dessuten ligger i samme domssogn kan med tilslutning av minst 2/3 av hver av kommunestyrenes medlemmer beslutte å ha felles forliksråd dersom kommunene samtidig er enige om hvor mange medlemmer og varamedlemmer hver kommune skal velge, og om hvordan det skal sikres at både medlemmene og varamedlemmene er både kvinner og menn, jf. domstoloven § 27. 7. ledd.

Pr i dag har Meløy kommune og Gildeskål kommune kommunen hvert sitt forliksråd.

Ytre Salten lensmannskontor utfører sekretariatsfunksjonen for begge disse kommunene.

Lensmannen i Ytre Salten har foreslått at det opprettes ett felles forliksråd for Meløy kommune og Gildeskål kommuner fra 1.1.2021. Lensmannen i Ytre Salten er også forliksrådssekretariat for Rødøy kommune, men Rødøy kommune tilhører et annet domssogn og kan kun bli med i felles forliksråd for Ytre Salten dersom kommunen får endret domssogn.

Politidirektoratet oppfordret allerede i 2010 politidistriktene om å ta opp spørsmålet om felles forliksråd med kommunene. Direktoratet henviser til positive effekter som høyere kompetanse og lavere kostnader.

Lensmannen i Ytre-Salten begrunner sitt forslag med at en sammenslåing av de to forliksrådene vil medføre økt kvalitet, bedre rettsikkerhet og mer effektiv drift av sekretariatsfunksjonen. Disse fordeler veier opp for de ulemper lengre reisevei vil utgjøre for noen dommere og publikum.

Kommunestyrene i de to kommunene bes nå om å ta stilling til om det skal opprettes ett felles forliksråd.

Vurdering:

Ettersom Meløy kommune og Gildeskål kommune ligger i samme domssogn og har samme sekretariat for forliksrådet, har de to kommunestyrene myndighet til å beslutte å ha felles forliksråd. Begge kommunestyrene må i så fall vedta å opprette ett felles forliksråd med tilslutning fra 2/3 av kommunestyrets representanter.

Kommuner som har samme sekretariat for forliksrådet kan altså beslutte å ha felles forliksråd. Forutsetningen er at kommunene samtidig er enige om hvor mange medlemmer og varamedlemmer hver kommune skal velge, og om hvordan det skal sikres at både medlemmene og varamedlemmene er både kvinner og menn, jf. domstolloven § 27. 7. ledd. Rådmannen foreslår at Meløy, som den største kommunen får to medlemmer og Gildeskål får ett medlem. Rådmannen foreslår videre at det bare stilles krav til Meløy kommune om å velge medlemmer fra begge kjønn. Gildeskål velger ett medlem. Uavhengig av om Gildeskål velger en kvinne eller mann, vil det med kravet til Meløy kommune om et medlem fra hvert kjønn, alltid sikres at forliksrådet består av kvinner og menn. Det samme vil gjelde for varamedlemmene.

Lensmannen i Ytre Salten er også forliksrådssekretariat for Rødøy kommune, men Rødøy kommune tilhører et annet domssogn og kan kun bli med i felles forliksråd for Ytre Salten dersom kommunen får endret domssogn. Dersom Rødøy kommune senere ønsker å inngå i det felles forliksrådet i Ytre Salten må sammensetningen i forliksrådet vurderes på nytt. Det vil da være naturlig å gi hver kommune hvert sitt medlem i forliksrådet, med hver sin varamann. Da inntreden fra Rødøy kommune krever nytt felles kommunestyrevedtak i tre kommuner vil det være naturlig å se på sammensetning og kjønnsfordelingen av rådet i den forbindelse.

Det viktigste argumentet for en sammenslåing er økt kvalitet og dermed økt rettsikkerhet for partene. De aktuelle medlemmene vil få større saksportefølje. Dette vil gi dem mer erfaring og dermed bredere kunnskap og forståelse. Med slik økt kompetanse, vil både partenes rettsikkerhet bedres og kvaliteten på dommene som fattes bedres. Videre øker graden av likebehandling av sammenlignbare saker. Det antas også å bli enklere å rekruttere kvalifiserte og engasjerte medlemmer.

Gildeskål forliksråd:

År	Meklingssaker	Underskriftssaker
2017	6	17
2018	2	18
2019	2	30

Meløy forliksråd:

År	Meklingssaker	Underskriftssaker
2017	12	63
2018	10	42

2019	8	70
------	---	----

Opprettelse av ett felles forliksråd vil mest sannsynlig også medføre en raskere og enklere saksavvikling ettersom det vil avholdes hyppigere møter selv om det antakelig totalt sett blir færre møter, og at møteplanlegging blir enklere ved at sekretariatet skal kommuniserer med færre medlemmer.

Videre fremstår ett forliksråd som en mer kostnadseffektiv løsning både ved at det antakelig vil avholdes færre møter, at sekretariatets arbeid med godtgjørelse også vil forenkles ved at det blir færre medlemmer å forholde seg til, og at ett råd vil operere mer effektivt ettersom kompetansen blant medlemmene vil heves. Selv om ett felles forliksråd nødvendigvis vil medføre noe lengre reisevei for flere brukere av forliksrådet og antakelig også for noen dommere, synes løsningen totalt sett mer kostnadseffektiv enn dagens ordning.

Det fremgår av tvisteloven § 6-1 at formålet med behandlingen i forliksrådet er å bidra til enkel, effektiv og rimelig tvisteløsning gjennom meglings eller domsavsigelse.

Opprettelse av ett felles forliksråd for de to kommuner synes å bidra til dette formål.

Det fremmes likelydende sak i Meløy og Gildeskål kommuner. Opprettelsen av ett felles forliksråd er avhengig av at det fattes vedtak om dette i begge kommunestyrer med 2/3 dels flertall. Etter at det foreligger en prinsippavgjørelse i saken i begge kommuner, fremmes en sak for begge kommunestyrer om valg av forliksrådsmedlemmer med varamedlemmer.

Konklusjon:

En sammenslåing av forliksrådene vil gi økt kvalitet og dermed økt rettsikkerhet for partene. De aktuelle medlemmene vil få større saksportefølje. Dette vil gi dem mer erfaring og dermed bredere kunnskap og forståelse. Med slik økt kompetanse, vil både partenes rettsikkerhet bedres og kvaliteten på dommene som fattes bedres. Videre øker graden av likebehandling av sammenlignbare saker. Det antas også å bli enklere å rekruttere kvalifiserte og engasjerte medlemmer. Videre fremstår ett forliksråd som en mer kostnadseffektiv løsning.